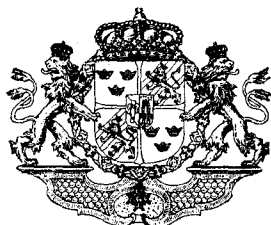


STATISTISKA MEDDELANDEN

SER. A. BAND I: 6



**DÖDLIGHETEN I LUNGSOT
I SVERIGE**

ÅREN

1906—1910

AV

KUNGL. STATISTISKA CENTRALBYRÅN

Till den 18 februari 1915 har offentliggjorts:

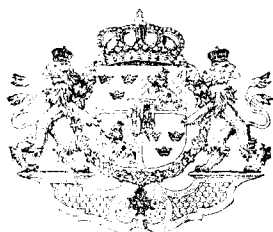
Bidrag till Sveriges officiella statistik.

[Serien Bidrag till Sveriges officiella statistik kommer efter hand att upphöra och ersättas av den nya serien Sveriges officiella statistik. De avdelningar av den gamla serien, varav publikationer utkommit i den nya, utmärkas här nedan med tecknet *.]

- A) **Befolkningsstatistik**, av Statistiska centralbyrån [tabellkommissionen]: åren 1851—1910.*
- B) **Rättsväsendet**, av Chefen för Justitiedepartementet [Justitiestatministern]: åren 1857—1912. Sammandrag för åren 1830—1856 [I, II, III: 1], utarbetat i Justitiatsexpeditionen.
- C) **Bergshanteringen**, av Kommerskollegium: åren 1858—1910.*
- D) **Fabriker och hantverk** [Fabriker och manufaktur], av Kommerskollegium: åren 1858—1910.*
- E) **Sjöfart**, av Kommerskollegium.
Inrikes sjöfart och handel: åren 1858—1894.
Sjöfart: åren 1895—1910.*
- F) **Handel**, av Kommerskollegium.
Utrikes handel och sjöfart: åren 1858—1894.
Handel: åren 1895—1910.*
- G) **Fångvården**, av Fångvårdsstyrelsen: åren 1859—1910.*
- H) **Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser**, jämte sammandrag av Statistiska centralbyrån: åren 1856—1905.
- I) **Telegrafväsendet**, av Telegrafstyrelsen: åren 1861—1910.*
- K) **Hälsa- och sjukvården**.
I. Av Medicinalstyrelsen [Sundhetskollegium]: år 1861 [jämte översikt av årsberättelserna 1851—1860], åren 1862—1910.*
II. Av Överstyrelsen över hospitalen: åren 1861—1900.
Av Medicinalstyrelsen angående sinnessjukvården i riket: åren 1901—1910.*
- L) **Statens järnvägstrafik**, av Järnvägstyrelsen [Styrelsen för statens järnvägstrafik]: åren 1862—1910.* Berättelserna från och med år 1865 innehålla jämväl uppgifter angående de enskilda järnvägarna.
- M) **Postverket**, av Generalpoststyrelsen: åren 1864 [och förutgångna år], 1865—1910.*
- N) **Jordbruk och boskapsskötsel**.
Hushållningssällskapens berättelser, jämte sammandrag, av Statistiska centralbyrån: åren 1865—1911.
Sammandrag av Kungl. Maj:ts befallningshavandes årsväxtberättelser, av Statistiska centralbyrån: åren 1874—1910.*
- O) **Lantmäteriet**, av Lantmäteristyrelsen [Generaldirektören för lantmäteriet]: åren 1867—1910.*
- P) **Undervisningsväsendet**, av Ecklesiastikdepartementet.
Folknundervisningen den 31 december 1868.
Folkskolorna: åren 1882—1910.*
Statens allmänna läroverk för gossar: läsåren 1876/1877—1910/1911.
- Q) **Statens domäner**.
Skogsväsendet, av Domänstyrelsen [Skogsstyrelsen]: berättelse intill 1870, åren 1870—1910.*
Jordbruksdomänerna, av Domänstyrelsen: berättelse för åren 1883—1887 jämte inledande historik.
- R) **Valstatistik**, av Statistiska centralbyrån.
Riksdagsmannavalen: åren 1872, 1875, 1876—1908.*
Kommunala rösträtten: åren 1871, 1892 och 1904.
Valrätt till Riksdagens andra kammare: år 1885: 1—2 och 3 jämte bihang, år 1900: 1—4.
Landstingsmannavalen och den kommunala rösträtten år 1910.*
- S) **Allmänna arbeten**, av Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen [Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader]: åren 1872—1910.*
- T) **Lots- och fyrirättningen samt livräddningsanstalterna å rikets kuster**, av Lotsstyrelsen: åren 1873—1910.*
- U) **Kommunernas fattigvård och finanser**, av Statistiska centralbyrån: åren 1874—1911, 1912: 1.
- V) **Brännvins tillverkning och försäljning samt socker- och maltdryckstillverkningen**, av Kontrollstyrelsen [Byrån för kontroll å tillverkningsavgifter; Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå; Kontroll- och justeringsstyrelsen].
Brännvins tillverkning och försäljning: tillverkningsåren 1873/1874—1885/1886.
Brännvins tillverkning och försäljning samt vitbetssockertillverkningen: tillverkningsåren 1886/1887—1902/1 03.
Brännvins tillverkning och försäljning samt vitbetssocker- och maltdryckstillverkningen: tillverkningsåren 1903/ 904—1905/1906.
Brännvins tillverkning och försäljning samt socker- och maltdryckstillverkningen: tillverkningsåren 1906/1907—1910/1911.*

STATISTISKA MEDDELANDEN

SER. A. BAND I: 6



DÖDLIGHETEN I LUNGSOT
I SVERIGE

ÅREN

1906–1910

AV

KUNGL. STATISTISKA CENTRALBYRÅN

STOCKHOLM 1915

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
150308

Statistiska meddelanden. Ser. A
digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.

urn:nbn:se:scb-smsra-0106_

TILL KONUNGEN.

Med anledning av en underdånig framställning från Svenska nationalföreningen mot tuberkulos uppdrog Eders Kungl. Maj:t genom nådigt brev d. 9 december 1910 åt Statistiska centralbyrån att utarbета en statistisk redo-

†—150308.

görelse rörande tuberkulosdödligheten i Sverige under vart och ett av åren 1906—1910. Arbetet var avsett att utgöra en fortsättning av vissa motsvarande undersökningar rörande åren 1901—1905, vilka utförts för den s. k. tuberkuloskommitténs räkning och återfinnas i bilagorna till nämnda kommittés betänkande. Materialet för Statistiska centralbyråns undersökning utgjordes av de till centralbyrån från prästerskapet insända dödboksutdragen för åren 1906—1910. Bearbetningen inom Statistiska centralbyrån tog sin början i slutet av år 1910 och avslutades i februari 1913. Ehuru sifferresultaten hållits tillgängliga i Statistiska centralbyrån, har man ej hittills velat befordra dem till trycket. Anledningen härtill har varit den osäkerhet, som vidlåde siffrorna för landsbygden; t. o. m. år 1910 meddelades nämligen i dödboksutdragen från landsförsamlingarna uppgifter om dödsorsaker endast mycket ofullständigt, varför man vid bearbetningen såsom slutsiffror erhållit ej direkt observerade, utan genom vissa approximationer (om vilka mera här nedan) kalkylerade tal. Först fr. o. m. år 1911 hava dödboksutdragens uppgifter om dödsorsakerna blivit så fullständiga, att en genomgående statistisk bearbetning därav för hela landet kunnat företagas; och det syntes lämpligt att avvakta denna, för att se om och i vad mån dess resultat skulle bekräfta beräkningarna för åren 1906—1910, eller om någon ändring i metoden måste vidtagas. Då denna 1911 års redogörelse nu är under tryckning, och dess siffror på det hela taget giva ett gott stöd åt tillförlitligheten av de beräkningar, som gjorts över tuberkulosdödligheten åren 1906—1910, framlägges härmed även sistnämnda undersökning inför offentligheten.

A) Metoden för undersökningen. Approximationer.

För städerna innehålla dödboksutdragen för åren 1906—1910 fullständiga (eller åtminstone så gott som fullständiga) uppgifter om dödsorsakerna. Annorlunda förhåller det sig med landsbygden. Där var prästerskapets skyldighet att anteckna dödsorsaken, enl. nåd. kungörelse den 4 nov. 1859, inskränkt till de fall, där dödsorsaken »härörört av egen eller andras handaverkan, olyckshändelse, gängse farsot eller någon för orten egen så kallad endemisk sjukdom», varemot det i övriga fall var överlåtet åt pastors gottfinnande att i dödboken inskriva vad han om dödsorsaken såsom tillförlitligt erfarit och kunde finna anmärkningsvärt.

Lungsot — och över huvud taget tuberkulos — räknades åtminstone vid tiden för ovannämnda kungörelses utfärdande icke till »farsoterna». Emellertid förekommo anteckningar såväl om tuberkulos som om andra dödsorsaker, vilkas antecknande ej var obligatoriskt, ganska talrikt i åtskilliga församlingars dödböcker; och i den mån allmänhetens uppmärksamhet blev fäst på lungsoten och kampen däremot, blevo under senare år anteckningarna om lungsotsdödsfallen så omfattande, att de syntes vara väl värda en bearbetning. Fullständiga voro dock dessa anteckningar på långt när icke. Om man vid en beräkning av lungsotsdödligheten å den svenska landsbygden

Tab. A. Approximativ beräkning av antalet dödsfall i lungshot å rikets landsbygd åren 1906—1910.

(Angående metoden för beräkningen samt angående betydelsen av uttrycken »A-gruppen» och »B-gruppen» se den vidfogade texten.)

O m r å d e	Dödsfall i lungshot		Approximativa tillägget i % av de uppgivna fallen	Uppgivna dödsorsaker i % av dödsfallen inom		Dödsfallen inom B-gruppens socknar i % av samtliga dödsfall
	uppgivna	approximativt beräknade		samtliga socknar	A-gruppens socknar	
Stockholms läns västra domsaga	128	142	10·9	75·7	91·5	32·7
Norra Roslags "	259	259	—	77·7	92·0	42·0
Mellersta Roslags "	124	160	29·0	72·7	94·7	49·4
Södra Roslags "	527	544	3·2	95·5	98·3	10·5
Södertörns "	320	389	21·6	81·3	98·7	47·5
<i>Stockholms läns landsbygd</i>	1 358	1 494	10·0	83·5	96·2	33·1
Uppsala läns södra domsaga	129	135	4·7	89·9	96·3	48·7
Uppsala läns mellersta "	162	162	—	86·2	97·2	39·5
Uppsala läns norra "	348	354	1·7	77·9	90·9	37·2
<i>Uppsala läns landsbygd</i>	639	651	1·9	82·7	93·6	40·4
Nyköpings domsaga	230	236	2·6	81·6	98·7	46·3
Oppunda och Villåttinge "	247	264	6·9	78·6	98·4	48·2
Livgedingets "	232	235	1·3	72·5	94·2	45·0
<i>Södermanlands läns landsbygd</i>	709	735	3·7	77·9	97·2	46·6
Kinda och Ydre domsaga	119	125	5·0	78·3	94·6	36·2
Vifolka, Valkebo o. Gullbergs "	125	143	14·4	67·9	92·5	47·5
Åkerbo, Bankekinds o. Hanekinds "	158	178	12·7	80·9	96·2	39·3
Hammarkinds, Stegeborgs o. Skärkinds "	166	173	4·2	89·0	96·4	42·5
Finspånge läns "	167	167	—	86·5	96·7	46·5
Björkekinds m. fl. härads "	301	315	4·7	92·6	96·6	21·6
Lysings och Göstrings "	117	124	6·0	87·0	98·6	44·5
Aska, Dals och Bobergs "	182	255	40·1	75·1	97·7	48·1
<i>Östergötlands läns landsbygd</i>	1 335	1 480	10·9	82·5	96·2	39·7
Tveta, Vista och Mo domsaga	232	267	15·1	82·9	96·9	45·8
Norra och Södra Vedbo "	155	174	12·3	72·6	91·3	34·2
Östra härads "	124	140	12·9	75·7	95·8	36·3
Västra härads "	125	159	27·2	60·4	83·5	45·4
Östbo och Västbo "	319	319	—	78·7	91·7	37·8
<i>Jönköpings läns landsbygd</i>	955	1 059	10·9	75·1	92·0	40·0
Östra Värends domsaga	307	374	21·8	58·0	79·0	46·0
Mellersta Värends "	160	204	27·5	70·9	95·7	45·1
Västra Värends "	208	250	20·2	53·9	70·1	35·3
Sunnerbo "	244	312	27·9	60·7	82·6	49·7
<i>Kronobergs läns landsbygd</i>	919	1 140	24·0	60·1	80·6	44·6
Tjusts domsaga	229	245	7·0	88·6	98·8	34·3
Sevede och Tunaläns "	68	110	62·8	39·8	71·8	54·7
Aspelands och Handbörds "	138	142	2·9	94·6	96·8	14·9

1	2	3	4	5	6	7
O m r å d e	Dödsfall i lung- sot		Approximativa tillägget i % av de upp- givna fallen	Uppgivna döds- orsaker i % av dödsfallen inom		Döds- fallen inom B- gruppens socknar i % av samtliga dödsfall
	upp- givna	approxi- mativt beräk- nade		samtliga socknar	A-grupps- socknar	
Norra Möre och Stranda domsaga . . .	180	222	23·3	86·9	97·0	47·7
Södra Möre " . . .	340	340	—	76·9	83·7	20·2
Ölands " . . .	213	226	6·1	73·8	92·0	48·9
<i>Kalmar läns landsbygd</i>	1 168	1 285	10·0	78·0	90·6	35·1
Gottlands norra domsaga	107	133	24·3	57·2	86·3	47·3
Gottlands södra "	133	151	13·5	65·0	91·1	49·6
<i>Gottlands läns landsbygd</i>	240	284	18·3	61·2	88·7	48·5
Östra härads domsaga	95	167	75·8	27·4	48·7	76·6
Medelstads härads "	220	270	22·7	55·3	74·9	49·1
Bräkne härads "	115	118	2·6	58·2	70·9	41·2
Listers härads "	123	123	—	40·7	58·9	60·7
<i>Blekinge läns landsbygd</i>	553	678	22·6	45·8	67·0	56·8
Norra Åsbo domsaga	149	173	16·1	69·0	87·3	46·4
Södra Åsbo och Bjäre "	187	218	16·6	72·9	86·0	43·1
Västra Göinge "	191	267	39·8	52·5	75·0	47·3
Villands och Östra Göinge "	299	332	11·0	67·1	87·0	48·8
Gärds och Albo "	200	236	18·0	62·6	80·2	44·9
Ingelstads och Järrestads "	169	194	14·8	64·7	79·9	38·6
<i>Kristianstads läns landsbygd</i>	1 195	1 420	18·8	64·6	82·5	45·1
Oxie och Skytts domsaga	319	354	11·0	85·4	97·3	45·9
Luggude "	342	386	12·9	73·1	88·9	42·1
Rönnebergs, Onsjö o. Harjagers "	252	320	27·0	73·5	96·6	48·4
Torna och Bara "	231	271	17·3	75·9	91·5	42·1
Frosta härads "	148	149	0·7	78·8	94·0	45·6
Färs härads "	130	174	33·8	65·7	82·4	45·8
Vemmenhögs, Ljunits o. Herrestads "	156	247	58·3	55·0	88·9	49·2
<i>Malmöhus läns landsbygd</i>	1 578	1 901	20·5	72·9	91·7	45·4
Hallands läns södra domsaga	321	377	17·4	73·9	94·1	45·0
Hallands läns mellersta "	239	298	24·7	64·6	87·5	37·5
Hallands läns norra "	147	191	29·9	56·4	79·4	41·3
<i>Hallands läns landsbygd</i>	707	866	22·5	66·1	87·8	41·5
Askims, Hisings o. Sävedals domsaga	517	587	13·5	85·3	96·1	27·3
Inlands "	191	256	34·0	63·7	87·1	45·4
Orusts och Tjörns "	243	255	4·9	69·7	84·6	45·1
Sunnervikens "	324	419	29·3	62·3	87·8	39·9
Norrvikens "	323	397	22·9	57·5	80·3	50·3
<i>Göteborgs och Bohus läns landsbygd</i>	1 598	1 914	19·8	69·0	88·8	40·2
Fludre, Väne och Bjärke domsaga	340	422	24·1	83·3	98·3	49·6
Vättle, Ale och Kullings "	243	324	33·3	61·1	87·8	46·9
Ås och Gäsene "	103	114	10·7	73·2	93·7	48·3
Kinds och Redvägs "	174	204	17·2	79·4	91·4	38·1

TAB. A (forts.). ANTALET DÖDSFALL I LUNGSOT Å LANDSBYGDEN 1906—1910.

1 O m r å d e	2 Dödsfall i lung- sot		3 Approximativa tillägget i % av de upp- givna fallen	4 Uppgivna döds- orsaker i % av dödsfallen inom		5 Döds- fallen inom B- gruppens socknar i % av samtliga dödsfall
	6 upp- givna	7 approximativt beräk- nade		8 samtliga socknar	9 A-grupps- socknar	
Marks, Vedens och Bollebygds domsaga	298	415	39·3	47·3	75·4	47·3
Nordals, Sundals och Valbo »	199	313	57·3	31·4	56·3	71·2
Tössbo och Vedbo »	254	304	19·7	72·1	87·4	38·4
<i>Ålvsborgs läns landsbygd</i>	1 611	2 096	30·1	61·8	85·0	48·8
Vadsbo norra domsaga	103	155	50·5	45·0	71·2	50·3
Vadsbo södra »	125	185	48·0	44·6	65·5	47·0
Gudhems och Kåkind »	97	133	37·1	44·9	80·4	63·1
Vartofta och Frökinds »	119	255	114·3	40·2	85·3	68·2
Skånings, Vilske och Valle »	159	190	19·5	71·1	93·1	43·5
Åse, Viste, Barne och Laske »	236	277	17·4	60·3	73·3	29·5
Kinnefjärdings, Kinne o. Kållands »	123	179	45·5	41·1	67·4	58·0
<i>Skaraborgs läns landsbygd</i>	962	1 374	42·8	49·5	75·7	51·0
Östersysslets domsaga	223	227	1·8	71·8	91·5	49·0
Mellansysslets »	253	253	—	68·8	82·3	35·2
Södersysslets »	173	221	27·7	50·2	62·6	33·3
Nordmarks »	153	174	13·7	61·2	73·6	33·3
Jösse »	244	244	—	59·3	69·0	36·1
Fryksdals »	264	277	4·9	59·1	68·5	26·8
Ålvdals och Nyeds »	291	356	22·3	72·1	87·7	45·0
<i>Värmlands läns landsbygd</i>	1 601	1 752	9·4	63·8	76·2	37·4
Östernärkes domsaga	230	288	25·2	70·1	93·3	48·5
Västernärkes »	267	350	31·1	65·6	88·2	38·5
Nora »	162	228	40·7	51·4	82·7	53·9
Lindes »	211	212	0·5	72·6	85·3	42·4
<i>Örebro läns landsbygd</i>	870	1 078	23·9	65·2	87·8	45·3
Västmanlands södra domsaga	210	243	15·7	71·7	87·1	38·1
Västmanlands västra »	160	183	14·4	63·4	86·3	49·7
Västmanlands norra »	178	208	16·9	70·4	89·0	31·1
Västmanlands östra »	209	218	4·3	85·0	97·1	25·7
<i>Västmanlands läns landsbygd</i>	757	852	12·5	73·4	90·7	35·5
Falu domsaga	441	460	4·3	91·3	96·8	28·6
Hedemora »	274	310	13·1	68·7	90·6	46·6
Nedansiljans »	301	318	5·6	77·2	86·2	15·7
Ovansiljans »	223	223	—	78·9	80·1	5·5
Nås och Maltungs »	244	244	—	73·9	91·0	48·5
Västerbergslags »	243	293	20·6	62·8	83·2	42·0
<i>Kopparbergs läns landsbygd</i>	1 726	1 848	7·1	76·6	88·2	30·7
Gästriklands domsaga	522	590	13·0	80·7	91·8	34·1
Bollnäs »	217	217	—	64·8	77·9	44·6
Sydöstra Hälsinglands »	253	288	13·8	82·2	98·6	49·2
Norra Hälsinglands »	263	324	23·2	87·7	97·7	46·4
Västra Hälsinglands »	253	272	7·5	79·7	92·9	49·6
<i>Gästriklands läns landsbygd</i>	1 508	1 691	12·1	79·8	92·0	43·0

O m r å d e	Dödsfall i lung- sot		Approximativa tillägget i % av de upp- givna fallen	Uppgivna döds- orsaker i % av dödsfallen inom		Döds- fallen inom B- gruppens socknar i % av samtliga dödsfall
	upp- givna	approximativt beräk- nade		samtliga socknar	A-grupps- socknar	
Medelpads västra domsaga	201	217	8.0	74.4	82.6	30.3
Medelpads östra "	361	426	18.0	76.8	92.1	43.0
Ångermanlands södra "	244	289	18.4	63.7	71.9	26.1
Ångermanlands mellersta "	180	198	10.0	71.9	82.5	41.9
Ångermanlands västra "	167	181	8.4	50.4	60.9	31.6
Nätra och Nordingrå "	110	185	68.2	46.3	77.7	50.8
Själevads och Arnäs "	150	195	30.0	44.9	62.1	52.9
<i>Västernorrlands läns landsbygd</i>	1 413	1 691	19.7	63.2	77.4	39.3
Jämtlands östra domsaga	233	290	24.5	61.2	82.5	47.8
Jämtlands norra "	246	288	17.1	45.7	57.1	35.3
Jämtlands västra "	235	246	4.7	50.5	66.4	40.1
Härjedalens "	172	204	18.6	65.4	78.5	32.9
<i>Jämtlands läns landsbygd</i>	886	1 028	16.1	54.5	69.5	39.6
Västerbottens södra domsaga	388	392	1.0	46.8	48.4	7.7
Västerbottens västra "	139	165	18.7	37.6	54.2	70.8
Västerbottens mellersta "	193	282	46.1	43.0	60.9	35.0
Västerbottens norra "	465	465	—	70.4	74.8	41.6
<i>Västerbottens läns landsbygd</i>	1 185	1 304	10.0	51.2	57.9	34.5
Piteå domsaga	495	514	3.8	69.9	70.9	4.7
Luleå "	385	391	1.6	69.0	69.4	1.6
Kalix "	412	413	0.2	54.6	60.3	32.0
Torneå "	269	344	27.9	43.0	57.4	49.1
Gällivare "	161	269	67.1	38.7	72.7	65.4
<i>Norbottens läns landsbygd</i>	1 722	1 931	12.1	56.1	66.8	28.6
<i>Rikets landsbygd</i>	27 195	31 552	16.0	67.9	84.6	41.1

hade utgått endast från det uppgivna antalet lungotsdödsfall, skulle man därför hava fått avgjort för låga siffror. Det kunde då tyckas ligga nära till hands att uträkna proportionen mellan de uppgivna lungotsdödsfallen och samtliga uppgivna dödsorsaker, och så tillämpa denna proportion på samtliga dödsfall. Ett sådant förfarande skulle dock efter all sannolikhet lämna ett alldeles för högt resultat. Man kan nämligen taga för givet, att i senare tider lungotsot såsom dödsorsak blivit antecknad i proportionsvis långt större utsträckning än andra dödsorsaker, som prästerskapet ej varit skyldigt att uppgiva. Det gällde således att finna någon medelväg, och har här använts den metod för en approximativ beräkning, som finnes angiven i professor J. E. Johanssons redogörelse¹⁾ för lungotsdödligheten år 1905 och som här i korthet rekapituleras.

¹⁾ I tuberkuloskommitténs betänkaude, del I.

Tab. B. Uppgivna dödsorsaker i procent av samtliga dödsfall. Approximativa tillägg.

L ä n	Uppgivna dödsorsaker i % av samtliga dödsfall å landsbygden					Approximativa tillägget i % av de uppgivna fallen				
	År 1906	År 1907	År 1908	År 1909	År 1910	År 1906	År 1907	År 1908	År 1909	År 1910
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Stockholms län	80.8	81.4	85.2	82.2	87.2	16.8	9.7	11.3	16.5	9.9
Uppsala "	80.9	82.5	84.1	81.1	85.0	1.5	2.7	6.9	5.0	—
Södermanlands "	79.4	75.4	77.9	78.5	80.0	14.0	13.1	6.2	2.2	5.9
Östergötlands "	80.3	83.0	81.1	83.4	84.7	12.6	15.9	7.4	15.7	8.8
Jönköpings "	72.8	70.1	75.6	78.2	79.3	10.4	17.1	9.7	—	7.4
Kronobergs "	54.8	58.5	59.7	62.2	65.8	34.8	27.4	15.4	24.1	23.6
Kalmar "	74.5	77.3	76.5	79.7	81.9	9.5	12.3	8.3	19.7	11.2
Gottlands "	54.5	55.5	64.0	63.2	69.3	40.0	17.2	16.7	36.4	17.9
Blekinge "	53.3	41.8	40.4	44.0	50.0	9.2	29.2	32.7	37.0	12.9
Kristianstads "	61.2	61.2	65.3	67.0	68.5	25.8	20.1	13.9	26.3	18.8
Malmöhus "	69.2	70.2	73.7	74.7	77.3	26.4	19.7	20.4	19.7	16.3
Hallands "	65.1	62.4	63.8	66.6	72.8	17.1	27.4	33.1	24.4	17.5
Göteborgs o. Bohus "	65.5	63.2	71.1	72.9	72.4	17.5	29.5	25.2	20.4	15.6
Älvsborgs "	56.1	62.6	62.4	62.1	65.9	41.6	37.1	31.2	29.2	18.2
Skaraborgs "	44.5	45.1	49.5	52.0	55.6	67.0	62.7	52.0	52.3	37.5
Värmlands "	62.3	63.9	62.4	63.1	67.3	16.7	15.9	16.9	14.3	12.8
Örebro "	62.7	55.3	66.1	68.7	73.5	36.4	25.0	25.3	29.9	28.9
Västmanlands "	73.9	73.6	71.1	71.8	76.2	6.5	8.1	11.6	18.7	19.6
Kopparbergs "	74.2	75.0	76.1	77.4	80.3	13.5	7.5	10.2	11.9	5.4
Gävleborgs "	77.2	81.8	79.5	81.0	79.6	14.3	5.3	7.7	3.6	4.1
Västernorrlands "	58.4	61.6	64.6	64.9	66.1	35.4	26.5	22.3	17.2	16.6
Jämtlands "	52.7	51.9	54.9	54.4	58.6	31.7	16.0	23.3	8.9	12.1
Västerbottens "	44.4	47.4	51.7	55.9	56.7	27.4	21.6	15.2	18.3	13.0
Norrbottnens "	50.4	55.4	55.5	58.2	62.6	31.8	14.7	18.3	21.9	14.0
Rikets landsbygd	65.0	65.6	67.8	69.2	72.1	23.2	19.7	18.1	18.9	14.1

Finner man, att för en del socknar inom ett visst område, t. ex. en domsaga,¹⁾ dödsorsakerna uppgivits i minst 90 procent av samtliga dödsfall, så har man all anledning att antaga, att det stora flertalet lungotsdödsfall befinna sig bland de uppgivna fallen. Frekvensen lungotsdödsfall inom dessa socknar, uttryckt i procent av samtliga dödsfall, kan betraktas som representativ för hela området, för så vitt socknarna i fråga utgöra en avsevärd del av området och icke intaga någon särställning i hygieniskt avseende. Med kännedom om procenten lungotsdödsfall inom denna grupp av socknar — vilken betecknas som grupp A — samt hela antalet dödsfall inom de övriga socknarna — grupp B — kan man beräkna antalet lungotsdödsfall, som sannolikt ägt rum inom dessa senare socknar. Överskottet av det beräknade antalet över det uppgivna utgör det approximativa tillägget och uttryckes i procent av antalet uppgivna lungotsdödsfall för hela området (domsagan). Ju större antal dödsfall B-gruppen representerar i förhållande

(Forts. sid. 9.)

¹⁾ Tuberkuloskommittén valde som lämpligt bearbetningsområde domsagorna och hava desamma därför här bibehållits.

Tab. C. Sammanlagda antalet dödsfall i lungсот (och i annan tuberkulos) i var och en av rikets städer åren 1906—1910.

1				2				3				4			
Län och städer		Hela antalet dödsfall	Därav i		Län och städer		Hela antalet dödsfall	Därav i		Län och städer		Hela antalet dödsfall	Därav i		
			lung-сот	annan tuberkulos				lung-сот	annan tuberkulos				lung-сот	annan tuberkulos	
<i>Stockholms stad</i>				25 786	4 072	941	<i>Vimmerby</i>				201	19	—		
<i>Stockholms län:</i>							<i>Borgholm</i>				90	13	4		
<i>Södertälje</i>				720	80	31	Summa				2 657	322	71		
<i>Vaxholm</i>				147	24	2	<i>Gotthlands län:</i>								
<i>Norrstälje</i>				290	32	11	<i>Visby</i>				704	89	18		
<i>Östhammar</i>				73	7	1	<i>Blekinge län:</i>								
<i>Öregrund</i>				96	8	2	<i>Karlskrona</i>				1 892	269	91		
<i>Sigtuna</i>				67	5	—	<i>Ronneby</i>				253	26	2		
Summa				1 393	156	47	<i>Karlshamn</i>				578	68	13		
<i>Uppsala län:</i>							<i>Sölvesborg</i>				228	25	18		
<i>Uppsala</i>				1 950	265	56	Summa				2 951	388	124		
<i>Enköping</i>				372	40	11	<i>Kristianstads län:</i>								
Summa				2 322	305	67	<i>Kristianstad</i>				753	102	17		
<i>Södermanlands län:</i>							<i>Simrishamn</i>				136	16	4		
<i>Nyköping</i>				571	63	25	<i>Ängelholm</i>				266	27	8		
<i>Eskilstuna</i>				1 721	317	87	Summa				1 155	145	29		
<i>Torshälla</i>				155	18	1	<i>Malmöhus län:</i>								
<i>Strängnäs</i>				228	27	6	<i>Malmö</i>				5 373	836	211		
<i>Mariefred</i>				97	8	—	<i>Lund</i>				1 405	163	49		
<i>Trosa</i>				70	5	3	<i>Landskrona</i>				969	101	35		
Summa				2 842	438	122	<i>Hälsingborg</i>				2 106	260	95		
<i>Östergötlands län:</i>							<i>Ystad</i>				683	60	24		
<i>Linköping</i>				1 182	139	39	<i>Trälleborg</i>				556	78	27		
<i>Norrköping</i>				3 386	510	132	<i>Skånör och Falsterbo</i>				60	6	1		
<i>Söderköping</i>				205	19	9	Summa				11 152	1 504	442		
<i>Motala</i>				204	28	5	<i>Hallands län:</i>								
<i>Vadstena</i>				211	16	3	<i>Halmstad</i>				1 100	135	55		
<i>Skänninge</i>				113	7	1	<i>Laholm</i>				147	15	3		
Summa				5 301	719	189	<i>Falkenberg</i>				291	50	8		
<i>Jönköpings län:</i>							<i>Varberg</i>				464	60	21		
<i>Jönköping</i>				1 813	268	74	<i>Kungsbacka</i>				81	8	—		
<i>Eksjö</i>				359	56	9	Summa				2 083	268	87		
<i>Gränna</i>				105	2	2	<i>Göteborgs och Bohus län:</i>								
Summa				2 277	326	85	<i>Göteborg</i>				11 908	2 132	495		
<i>Kronobergs län:</i>							<i>Kungälv</i>				100	13	1		
<i>Växjö</i>				536	67	17	<i>Marstrand</i>				134	14	—		
<i>Kalmar län:</i>							<i>Lysekil</i>				236	31	11		
<i>Kalmar</i>				1 129	127	36	<i>Uddevalla</i>				842	135	48		
<i>Oskarshamn</i>				554	78	12	<i>Strömstad</i>				263	50	7		
<i>Västervik</i>				683	85	19	Summa				13 483	2 375	562		

1				2				3				4			
Län och städer				Hela antalet dödsfall	Därav i			Län och städer				Hela antalet dödsfall	Därav i		
					lung-sot	annan tuber-kulos	lung-sot						annan tuber-kulos	lung-sot	annan tuber-kulos
<i>Älvsborgs län:</i>								<i>Kopparbergs län:</i>							
Vänersborg	566	75	18	Falun	734	111	26								
Alingsås	335	55	11	Säter	76	14	—								
Borås	1 229	189	38	Hedemora	175	21	6								
Ulricehamn	124	8	3	Summa	985	146	32								
Amål	218	21	7	<i>Gävleborgs län:</i>											
Summa	2 472	348	77	Gävle	2 265	379	93								
<i>Skaraborgs län:¹⁾</i>								<i>Söderhamns län:</i>							
Mariestad	268	30	7	Söderhamn	744	111	20								
Lidköping	456	57	15	Hudiksvall	385	58	5								
Skara	398	48	13	Summa	3 394	548	118								
Skövde	340	37	10	<i>Västernorrlands län:</i>											
Hjo	139	13	5	Härnösand	641	96	28								
Falköping	249	21	4	Sundsvall	1 108	190	27								
Summa	1 850	206	54	Örnsköldsvik	164	33	5								
<i>Värmlands län:</i>								<i>Jämtlands län:</i>							
Karlstad	1 049	171	38	Summa	1 913	319	60								
Kristinehamn	592	68	12	<i>Östersunds län:</i>											
Filipstad	298	23	7	Östersund	470	75	23								
Summa	1 939	262	57	<i>Västerbottens län:</i>											
<i>Örebro län:</i>								<i>Norrbottnens län:</i>							
Örebro	1 626	249	77	Luleå	644	149	33								
Askersund	160	28	3	Piteå	218	37	6								
Nora	153	14	1	Haparanda	113	18	3								
Lindesberg	167	17	4	Summa	426	51	27								
Summa	2 106	308	85	<i>Norrbottnens län:</i>											
<i>Västmanlands län:</i>								<i>Summa i rikets städer¹⁾</i>							
Västerås	1 065	196	53	Luleå	644	149	33	93 404	14 026	3 472					
Sala	479	85	21	Piteå	218	37	6								
Köping	304	52	13	Haparanda	113	18	3								
Arboga	384	52	9	Summa	975	204	42								
Summa	2 232	385	96												

till hela områdets dödsfall, desto osäkrare blir approximationen. Befinnes det att B-gruppen skulle komma att omfatta ungefär hälften av samtliga dödsfall inom domsagan, så är det ur nämnda synpunkt riktigtast att minska fordringarna på den representativa A-gruppen och därigenom öka dess storlek. Man medtager således socknar, för vilka de uppgivna dödsorsakerna uppgå till 80 procent av samtliga dödsfall, och ifall detta ej visar sig tillräckligt, sänkas fordringarna ytterligare till 70 procent o. s. v.; ja i ett extremt fall har det vid den här föreliggande bearbetningen varit nödvän-

¹⁾ Tidaholm, som först d. 1/1 1910 blev stad, är här ej medtagen.

Tab. D. Dödsfall i lungshot i förhållande dels till hela antalet dödsfall i rikets domsagor och städer, dels till invånarantalet åren 1906—1910.

O m r å d e	Dödsfall i lungshot		O m r å d e	Dödsfall i lungshot	
	i % av samtliga dödsfall	ärligen i 100 av befolkningen		i % av samtliga dödsfall	ärligen i 100 av befolkningen
<i>Stockholms stad</i>	15.79	2.42	Norrköping	15.1	2.24
Stockholms läns västra domsaga	8.7	1.38	Söderköping	9.3	1.82
Norra Roslags	10.6	1.68	Motala	13.7	1.89
Mellersta Roslags	9.5	1.41	Vadstena	7.6	1.32
Södra Roslags	12.4	1.67	Skänninge	6.2	1.06
Södertörns	11.2	1.49	<i>Östergötlands läns landsbygd</i>	9.83	1.36
Södertälje	11.1	1.58	" " <i>städer</i>	13.56	2.01
Vaxholm	16.3	2.30	Tveta, Vista och Mo domsaga	9.7	1.20
Norrhälje	11.0	1.66	Norra och Södra Vedbo	7.8	1.05
Östhammar	9.6	1.68	Östra härads	9.3	1.24
Öregrund	8.3	1.39	Västra härads	8.1	1.14
Sigtuna	7.5	1.56	Östbo och Västbo	9.3	1.23
<i>Stockholms läns landsbygd</i>	10.96	1.56	Jönköping	14.8	2.21
" " <i>städer</i>	11.20	1.67	Eksjö	15.6	2.23
Uppsala läns södra domsaga	8.3	1.28	Gränna	1.9	0.35
Uppsala läns mellersta	9.2	1.38	<i>Jönköpings läns landsbygd</i>	8.91	1.18
Uppsala läns norra	9.5	1.37	" " <i>städer</i>	14.32	2.14
Uppsala	13.6	2.12	Östra Värends domsaga	9.6	1.32
Enköping	10.8	1.61	Mellersta Värends	10.8	1.68
<i>Uppsala läns landsbygd</i>	9.16	1.35	Västra Värends	11.1	1.69
" " <i>städer</i>	13.14	2.03	Sunnerbo	11.0	1.60
Nyköpings domsaga	7.6	1.06	Vaxjö	12.5	1.66
Oppunda o. Villättinge	7.8	1.08	<i>Kronobergs läns landsbygd</i>	10.48	1.52
Livgedingets	9.1	1.29	" " <i>stad</i>	12.50	1.66
Nyköping	11.3	1.40	Tjüsts domsaga	9.2	1.26
Eskilstuna	18.4	2.31	Sevede och Tunälans	6.3	0.83
Torshälla	11.6	1.91	Asplands o. Handbörds	7.1	0.94
Strängnäs	11.8	1.99	Norra Möre o. Stranda	10.7	1.60
Mariefred	8.2	1.26	Södra Möre	9.9	1.68
Trosa	7.1	1.20	Ölands	9.1	1.63
<i>Södermanlands läns landsbygd</i>	8.11	1.13	Kalmar	11.2	1.73
" " <i>städer</i>	15.41	2.03	Oskarshamn	14.1	1.98
Kinda och Ydre domsaga	6.8	0.93	Västervik	12.4	1.80
Vifolka, Valkebo och Gullbergs domsaga	7.9	1.10	Vimmerby	9.5	1.48
Åkerbo, Bankekinds och Hauekinds domsaga	9.9	1.40	Borgholm	14.4	2.31
Hammarkinds, Stegeborgs och Skärkinds domsaga	10.3	1.55	<i>Kalmar läns landsbygd</i>	8.93	1.34
Finspångs läns doms.	9.5	1.28	" " <i>städer</i>	12.12	1.81
Björkekinds m. fl. härads	12.0	1.65	Gottlands norra domsaga	8.0	1.20
Lysings och Göstrings	8.2	1.05	Gottlands södra	8.7	1.34
Aska, Dals och Bobergs	12.6	1.72	Visby	12.6	1.87
Linköping	11.7	1.61	<i>Gottlands läns landsbygd</i>	8.35	1.27
			" " <i>stad</i>	12.64	1.87

TAB. D (forts.). DÖDSFALL I LUNGSOT I FÖRHÅLL. TILL SAMTLIGA DÖDSFALL M. M. 11

O m r å d e	Dödsfall i lungsot		O m r å d e	Dödsfall i lungsot	
	i % av samtliga dödsfall	ärligen i $\frac{1}{1000}$ av befolkningen		i % av samtliga dödsfall	ärligen i $\frac{1}{1000}$ av befolkningen
Östra härad's domsaga . . .	8.1	1.34	Askims, Hisings och Sävedals domsaga	15.8	2.30
Medelstads härad's » . . .	10.3	1.61	Inlands domsaga	10.9	1.77
Bräkne härad's »	6.6	0.96	Orusts och Tjörns »	11.4	1.71
Listers härad's »	6.7	0.97	Sunnervikens domsaga	13.6	1.93
Karlskrona	14.2	2.00	Norrvikens »	16.0	2.38
Ronneby	10.3	1.53	Göteborg	17.9	2.65
Karlshamn	11.8	1.87	Kungälv	13.0	1.78
Sölvesborg	11.0	1.83	Marstrand	10.4	1.65
<i>Blekinge läns landsbygd</i>	8.15	1.25	Lyskil	13.1	1.56
» » städer	13.15	1.93	Uddevalle	16.0	2.27
Norra Asbo domsaga	9.3	1.33	Strömstad	19.0	3.35
Södra Asbo o. Bjäre »	10.2	1.58	<i>(Göteborgs o. Bohus läns landsbygd</i>	13.81	2.05
Västra Göinge »	10.5	1.55	» » städer	17.61	2.60
Villands o. Östra Göinge »	8.6	1.30	Fludre, Väne och Bjärke doms.	17.3	2.48
Gårds och Albo »	9.0	1.41	Vättle, Ale och Kullings »	11.4	1.71
Ingelstads o. Järrestads »	7.4	1.14	As och Gäsene »	8.0	1.14
Kristianstad	13.5	1.81	Kinds och Redvägs »	7.4	1.05
Simrishamn	11.8	1.52	Marks, Vedens o. Bollebygds »	11.3	1.67
Ängelholm	10.2	1.42	Nordals, Sundals o. Valbo »	11.1	1.82
<i>Kristianstads läns landsbygd</i>	9.08	1.37	Tössbo och Vedbo »	12.7	1.95
» » städer	12.55	1.69	Vänersborg	13.3	2.05
Oxie och Skytts domsaga . .	11.4	1.51	Alingsås	16.4	2.45
Luggude »	10.1	1.42	Borås	15.4	1.86
Rönnebergs, Onsjö o. Harjagers domsaga	9.7	1.35	Ulricehamn	6.5	0.84
Torna och Bara domsaga . .	9.3	1.22	Ämål	9.6	1.03
Frosta härad's »	7.6	1.21	<i>Älrsborgs läns landsbygd</i>	11.44	1.71
Färs härad's »	9.5	1.47	» » städer	14.08	1.83
Vemmenhögs, Ljunits o. Herrestads domsaga	9.0	1.38	Vadsbo norra domsaga	7.7	1.22
Malmö	15.6	2.11	Vadsbo södra »	8.9	1.28
Lund	11.6	1.67	Gudhems och Käkinds »	7.1	0.93
Landskrona	10.4	1.27	Vartofta och Frökinds »	11.1	1.44
Hälsingborg	12.3	1.62	Skänings, Vilske o. Valle »	10.4	1.43
Ystad	8.8	1.11	Ase, Viste, Barne o. Laske »	10.7	1.59
Trälleborg	14.0	1.78	Kinnefjärdings, Kinne och Käl-lands domsaga	8.0	1.15
Skanör och Falsterbo . . .	10.0	1.24	Mariestad	11.2	1.39
<i>Malmöhus läns landsbygd</i>	9.67	1.37	Lidköping	12.5	1.73
» » städer	13.49	1.80	Skara	12.1	1.81
Hallands läns södra domsaga	10.9	1.57	Skövde	10.9	1.18
Hallands läns mellersta »	10.1	1.48	Hjo	9.4	1.24
Hallands läns norra »	8.4	1.50	Falköping	8.4	0.96
Halmstad	12.3	1.51	<i>Skaraborgs läns landsbygd</i>	9.21	1.30
Laholm	10.2	1.62	» » städer	11.14	1.42
Falkenberg	17.2	2.43	Östersysslets domsaga . .	7.6	1.17
Varberg	12.9	1.71	Mellansysslets »	9.7	1.30
Kungsbacka	9.9	1.52	Södersysslets »	10.5	1.62
<i>Hallands läns landsbygd</i>	9.97	1.52	Nordmarks »	10.7	1.72
» » städer	12.87	1.68	Jösse »	9.6	1.50
			Fryksdals »	10.0	1.61
			Älvdals och Nyeds » . . .	14.3	1.96

Tab. E. Lungsotsdödligheten å landsbygden, jämförd med folkmängden och med hela dödligheten.

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
L ä n		Lungsotsdödsfall å landsbygden på 1000 invånare årligen 1906—1910					Lungsotsdödsfall å landsbygden i % av samtliga dödsfall åren 1906—1910						
		1906	1907	1908	1909	1910	1906—1910	1906	1907	1908	1909	1910	1906—1910
Stockholms	län	1.73	1.54	1.60	1.64	1.52	1.56	11.9	10.5	10.8	12.5	10.7	11.0
Uppsala	»	1.39	1.57	1.45	1.30	1.16	1.35	9.6	9.9	9.8	9.1	8.1	9.2
Södermanlands	»	1.32	1.35	1.20	1.06	1.09	1.13	9.9	9.2	8.1	8.0	8.1	8.1
Östergötlands	»	1.43	1.47	1.34	1.38	1.23	1.36	10.1	10.7	9.1	10.5	9.4	9.8
Jönköpings	»	1.08	1.34	1.07	1.08	1.21	1.18	8.1	9.5	7.9	8.6	9.6	8.9
Kronobergs	»	1.78	1.49	1.41	1.68	1.33	1.52	12.1	10.0	9.4	11.4	10.0	10.5
Kalmar	»	1.44	1.38	1.23	1.33	1.45	1.34	9.4	9.0	8.3	9.1	9.7	8.9
Götlands	»	1.58	1.24	1.42	1.00	1.46	1.27	10.2	8.1	8.7	6.6	10.5	8.4
Blekinge	»	1.31	1.43	1.24	1.26	1.05	1.25	8.6	9.1	7.6	8.6	7.2	8.2
Kristianstads	»	1.60	1.57	1.27	1.36	1.21	1.37	10.6	9.8	8.2	9.4	8.2	9.1
Malmöhus	»	1.56	1.56	1.33	1.25	1.22	1.37	10.6	10.8	9.2	9.3	8.8	9.7
Hållands	»	1.57	1.39	1.49	1.38	1.82	1.52	10.5	9.1	9.6	9.1	11.8	10.0
Göteborgs och Bohus	»	2.01	2.09	2.26	2.01	2.04	2.05	13.5	14.0	14.7	13.6	14.3	13.8
Älvsborgs	»	1.96	1.99	1.82	1.49	1.40	1.71	13.3	13.2	11.8	10.3	9.4	11.4
Skaraborgs	»	1.49	1.43	1.46	1.40	1.28	1.30	10.8	9.8	9.8	10.4	8.9	9.2
Värmlands	»	1.79	1.83	1.51	1.46	1.53	1.53	11.8	12.0	9.8	10.1	10.2	10.2
Örebro	»	1.49	1.16	1.26	1.43	1.31	1.28	11.5	8.2	9.6	11.3	9.7	9.6
Västmanlands	»	1.55	1.50	1.42	1.25	1.60	1.46	11.3	11.3	10.0	9.6	11.4	10.7
Kopparbergs	»	1.95	1.74	1.81	1.70	1.61	1.72	13.7	12.6	12.2	12.8	11.7	12.3
Gävleborgs	»	1.89	1.60	1.66	1.40	1.48	1.68	13.8	11.6	11.4	11.2	11.0	12.4
Västernorrlands	»	1.86	1.60	1.70	1.37	1.54	1.56	13.3	11.8	11.0	9.9	11.5	11.1
Jämtlands	»	2.23	2.11	2.22	1.47	1.77	1.91	16.1	14.9	15.1	12.0	13.0	13.9
Västerbottens	»	1.75	1.90	1.87	1.91	1.93	1.73	13.8	13.4	13.2	15.4	15.1	13.1
Norrbottnens	»	3.42	3.01	2.97	2.51	2.67	2.72	19.9	17.8	17.9	18.1	20.3	17.5
Rikets landsbygd		1.72	1.65	1.58	1.48	1.48	1.54	11.9	11.2	10.6	10.8	10.6	10.8

Ann. Den approximativa beräkningen av antalet lungsotsdödsfall har utförts dels för vart och ett år särskilt, dels å materialet från hela perioden 1906—1910.

digt att gå så långt ned som till 40 procent. I allmänhet har man dock lyckats hålla proportionen uppe vid 80 å 90 procent. Onekligen är det en olägenhet att minska fordringarna på A-gruppens kvalitet; men man har valt detta som en mindre olägenhet än att låta B-gruppen bli alltför stor.

Det approximativa tillägg, som med ovan beskrivna metod måst göras till det uppgivna antalet lungsotsdödsfall, växlar till sin relativa storlek betydligt för olika år och olika områden. I det hela har det avtagit så gott som år för år, medan samtidigt de uppgivna dödsorsakernas procentiska andel av hela antalet dödsfall ökats. I några fall har alls intet tillägg behövt göras, i det att det uppgivna antalet lungsotsdödsfall varit minst lika stort som det beräknade. Ett sådant förhållande beror därpå, att i B-gruppens socknar, där anteckningar om dödsorsaker över huvud varit sällsynta, det dock förekommit jämförelsevis talrika anteckningar om lungsotsdödsfall.

För städerna, där nästan alltid dödsorsaken finnes angiven, har något approximativt tillägg icke behövt göras, utan uppgifterna om antalet lung-

Tab. F. Dödsfall av annan tuberkulos än lungshot i procent av de uppgivna lungshotsdödsfallen å landsbygden och i städerna under perioden 1906—1910.

1	2	3	1	2	3
O m r å d e	Lands- bygd	Ståder	O m r å d e	Lands- bygd	Ståder
Stockholms stad	—	23·1	Västmanlands län	19·4	24·9
Stockholms län	20·9	30·1	Kopparbergs "	15·4	21·9
Uppsala "	17·5	22·0	Gävleborgs "	16·4	21·5
Södermanlands "	15·1	27·9	Västernorrlands "	15·6	18·8
Östergötlands ¹⁾ "	15·4	27·3	Jämtlands "	10·9	30·7
Norrköpings stad	—	25·9	Västerbottens "	10·5	52·9
Jönköpings län	10·9	26·1	Norrbottnens* "	8·7	20·6
Kronobergs "	7·9	25·4	Hela riket	13·7	24·8
Kalmar "	7·4	22·0			
Gottlands "	11·3	20·2			
Blekinge "	12·3	32·0			
Kristianstads "	13·6	20·0			
Malmöhus ²⁾ "	19·6	25·2			
Malmö stad	—	34·6			
Hållands län	13·4	32·5			
Göteborgs o. Bohus län ³⁾	13·8	23·2	1906	13·5	24·6
Göteborgs stad	—	27·6	1907	13·8	25·6
Älvsborgs län	12·0	22·1	1908	14·7	24·6
Skaraborgs "	12·6	26·2	1909	13·4	24·2
Värmlands "	11·9	21·8	1910	13·3	24·8
Örebro "	14·5	27·6	1906—10 [†]	13·7	24·8

sotsdödsfall äro återgivna sådana de erhållits direkt genom bearbetning av dödboksutdragen.

Den relativa dödligheten är uträknad på medelfolkmängden.

I domsagorna äro här icke inräknade de städer, som icke hava egen juridiction. Enda undantaget utgör Tidaholm, men anledningen härtill är den, att orten i fråga endast under *ett* år av den här undersökta femårsperioden varit stad, varför den hellre fördes ihop med landsbygden.

B) Undersökningens resultat.

Hela antalet lungshotsdödsfall, som uppgivits från landsbygden under de fem åren 1906—1910, utgjorde 27 195. Det, enligt förut beskriven metod, approximativt beräknade *hela* antalet lungshotsdödsfall inom samma område och tid uppgick till 31 552, och det approximativa tillägget följaktligen till 4 357, motsvarade 16·0 procent av de uppgivna fallen. De uppgivna dödsorsakerna motsvarade, i förhållande till dödsfallen, 84·6 % inom den s. k. A-gruppen och 67·9 % inom samtliga socknar. Sistnämnda relationstal uppgick vid Tuberkuloskommitténs undersökning för åren 1901—1905 i medeltal

1) Utom Norrköping. — 2) Utom Malmö. — 3) Utom Göteborg.

till 62.1 % och har ökats nästan för varje år, från 61.3 % år 1901 till 72.1 % år 1910 (se tab. B). En följd härav är, att det approximativa tillägget kunnat göras mindre.

I städerna uppgingo under åren 1906—1910 dödsfallen i lungdot till 14 026, vadan hela antalet lungdödsfall i riket, enligt den antagna beräkningsmetoden, skulle utgöra 45 578. I procent av samtliga dödsfallen utgjorde lungdödsfallen å landsbygden 10.78, i städerna 15.02 och i hela riket i genomsnitt 11.78. Lungdödligheten i promille av folkmängden var 1.54 å landsbygden, 2.14 i städerna och i medeltal för hela riket 1.69 årligen.

Jämföras nu dessa siffror med Tuberkuloskommitténs för femårsperioden 1901—1905, då årliga lungdödligheten å landsbygden var 1.74 %, i städerna 2.43 % och i hela riket 1.88 %, så visar sig en förbättring över hela linjen. Såsom professor Johansson framhållit, riskerar man med den använda metoden möjligen att få en något för låg frekvenssiffra, men näppeligen att få en som är för hög. Då emellertid båda uträkningarna äro utförda på samma sätt, böra de båda femårsperiodernas siffror, vare sig de äro för låga eller icke åtminstone vara med varandra jämförliga; och i sådant fall har man rättighet att av dem sluta till en verklig minskning i lungdödligheten. Detta antagande bestyrkes av en jämförelse å ena sidan med Runborgs och Sundbärgs undersökningar för städerna åren 1861—1900, å andra sidan med dödsorsaksstatistiken för år 1911 (vilken, som nämnt, f. n. är under tryckning). Enligt denna skulle lungdödligheten år 1911 hava utgjort å landsbygden 1.44 %, i städerna 1.90 % och i hela riket 1.55 %; allt siffror som tyda på en fortgående förbättring.

Den omnämnda lungdödsförligheten varierar icke så litet inom rikets olika delar, såsom tab. D och E närmare utvisa. Medan den för hela rikets landsbygd utgjorde 1.54 % (i medeltal för åren 1906—1910), uppgick den å Norrbottens landsbygd till 2.72 %. I allmänhet är den hög i Norrland och Dalarna ävensom i Göteborgs och Bohus samt i Älvsborgs län; låg däremot i södra Sverige, i de flesta Mälarlänerna samt i åtminstone en del av Vänerområdet. — Vad städerna beträffar, äro många av dem så små, att tillfälligheter kunna spela in, även när siffrorna avse så pass lång tid som fem år, och behöver därför måhända icke så stor vikt fästas vid den höga lungdödligheten i Strömstad (3.35 %); men om Luleå (3.27 %) och Göteborg (2.65 %) kan utan tvekan sägas, att talen äro utpräglat ofördelaktiga. Även Stockholm och Gävle visa höga siffror, resp. 2.42 och 2.41 %. För låg lungdödlighet utmärka sig några småstäder, särskilt en del belägna vid Vättern eller i närheten därav, samt bland jämförelsevis större samhällen Landskrona (1.27 %), Nyköping (1.40 %), Halmstad (1.51 %) och Södertälje (1.58 %).

Växlingarna i proportionen mellan lungdödsfallen och samtliga dödsfall förete i det hela en parallell till växlingarna i lungdödligheten beräknad per 1 000 invånare; naturligtvis framkallar olikheten i de särskilda länerna och städernas totaldödlighet vissa avvikelser, men då dödligheten i Sverige numera är tämligen jämt fördelad å rikets olika bygder, bliva dessa avvikelser icke så stora.

Slutligen må nämnas, att det uppgivna antalet dödsfall av annan tuberkulos än lungsot motsvarar, i procent av de uppgivna lungsotsdödsfallen, 13·7 å landsbygden och 24·8 i städerna. De särskilda kalenderåren fr. o. m. 1906 t. o. m. 1910 förete endast ringa växlingar i denna proportion. Men då 1911 års dödsorsaksstatistik, vilken är grundad på åtminstone tillnärmelsevis fullständiga uppgifter även från landsbygden, visar så väl för land som stad nästan samma proportion mellan å ena sidan dödsfall i annan (och ej definierad) tuberkulos, å den andra sidan lungsotsdödsfall, som den vilken här angivits för städerna, ligger det nära till hands att antaga, det dödsfall i annan tuberkulos varit å landsbygden t. o. m. år 1910 i mindre grad än lungsotsdödsfallen föremål för observation och anteckning.

Stockholm den 9 februari 1915.

Underdånigst

LUDVIG WIDELL.

E. AROSENIUS.

Résumé.

Avant 1911, la statistique officielle de la Suède n'a donné, pour la campagne, des renseignements sur les causes de décès que pour les épidémies, les couches, les morts violentes et les suicides. Quant aux autres causes de décès, la déclaration n'était pas obligatoire dans les communes rurales (par contre, toujours dans les villes). Dans un grand nombre de cas, pourtant, d'autres causes de décès que celles nommées ci-dessus furent annotées dans les registres paroissiaux, les extraits desquels fournissent les matériaux pour la statistique de la population de la Suède. Sur la phtisie, particulièrement, ces annotations-ci ont été assez fréquentes, cette maladie ayant attiré une attention générale. En utilisant ces annotations, un comité royal (chargé de la lutte contre la tuberculose) fit dresser quelques tableaux sur la mortalité par tuberculose pulmonaire pendant les années 1901—1905. Par ordre du Gouvernement, le Bureau central de statistique a continué ces travaux pour les années 1906—1910.

Les annotations sur les causes de décès n'étant pas complètes, il fallait avoir recours à un calcul approximatif. Le nombre indiqué des décès par phtisie (tuberculose pulmonaire) dans la campagne en 1906—1910 était de 27 195, mais le calcul a donné un résultat de 31 552. Dans les villes, on a enregistré 14 026 décès par phtisie; la somme totale dans le royaume entier sera donc 45 578. Ces chiffres correspondent à une mortalité annuelle par phtisie de 1.69 pour mille habitants; dans les villes particulièrement, le taux était de 2.14 ‰; dans la campagne, seulement de 1.54 ‰. Les décès causés par la phtisie formaient 11.78 % de tous les décès.

Pour la période quinquennale de 1901—1905, l'enquête mentionnée ci-dessus a donné pour résultat une mortalité annuelle par phtisie de 1.88 pour mille habitants (2.43 ‰ dans les villes 1.74 ‰ dans la campagne). Il semble donc que la mortalité par phtisie soit en décroissance.

Le rapport renferme aussi quelques données, peut-être incomplètes, sur les décès par tuberculose autre que pulmonaire.

- X) Avlönings- och pensionsstatistik**, av Statistiska centralbyrån: häftena I: 1—9, utgivna åren 1881—1912.
- Y) Sparbanksstatistik.**
- I. Sparbanker och liknande penninginrättningar [Sparbanker och folkbanker], av Statistiska centralbyrån: åren 1893—1910.* [Årgångarna 1860—1892 offentliggjorda i Statistisk tidskrift.]
 - II. Postsparbanken, av Styrelsen för postsparbanken: åren 1893—1910.* [Årgångarna 1884—1892 särskilt offentliggjorda.]

Sveriges officiella statistik.

[Är avdelning förut offentliggjord i serien Bidrag till Sveriges officiella statistik, angives inom parentes avdelningens littera i nämnda serie.]

Folkmängden och dess förändringar.

- Folkräkningen 1910, av Statistiska centralbyrån: 1 och 2. [Litt. A.]
- Folkmängden inom administrativa områden, av Statistiska centralbyrån: åren 1910—1913. [Litt. A.]
- Befolkningsrörelsen, av Statistiska centralbyrån: år 1911. [Litt. A.]
- Ut- och invandring, av Statistiska centralbyrån: åren 1911—1913. [Litt. A.]

Hälso- och sjukvård.

- Allmän hälso- och sjukvård, av Medicinalstyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. K.]
- Sinnessjukvården i riket, av Medicinalstyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. K.]
- Hälso- och sjukvård vid armén, av Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse: åren 1911—1913.
- Hälso- och sjukvård vid marinen, av Marinöverläkaren: åren 1911/12—1913/14.

Lantmäteri.

- Lantmäteri, av Lantmäteristyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. O.]

Jordbruk och boskapsskötsel.

- Årsväxten, preliminär redogörelse, av Statistiska centralbyrån: åren 1911—1913. [Litt. N.]

Skogshushållning.

- Kungl. Domänstyrelsens förvaltning, av Domänstyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. Q.]

Industri och bergshantering.

- Industri, av Kommerskollegium: åren 1911 och 1912. [Litt. D.]
- Bergshantering, av Kommerskollegium: åren 1911—1913. [Litt. C.]
- Textil- och beklädnadsindustrien, specialundersökning, av Kommerskollegium.

Handel.

- Handel, av Kommerskollegium: åren 1911 och 1912. [Litt. F.]

Sjöfart.

- Sjöfart, av Kommerskollegium: åren 1911 och 1912. [Litt. E.]

Lotsverket.

- Lotsverket, av Lotsstyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. T.]

Allmänna väg- och vattenbyggnader.

- Allmänna väg- och vattenbyggnader, av Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. S.]

Järnvägar.

- Statens järnvägar, av Järnvägsstyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. L.]
- Allmän järnvägsstatistik, av Järnvägsstyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. L.]

Postverket.

- Postverket, av Generalpoststyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. M.]

Telefon och Telegraf.

- Telefon och telegraf, av Telegrafstyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. I.]

Sparbanker.

- Postsparbanken, av Styrelsen för postsparbanken: åren 1911—1913. [Litt. Y: II.]
- Allmän sparbanksstatistik, av Statistiska centralbyrån: åren 1911—1913. [Litt. Y: I.]

Försäkringsväsen.

- Riksförsäkringsanstalten, av anstalten: åren 1911—1913.
- Enskilda försäkringsanstalter, av Försäkringsinspektionen: år 1912: I och II.

Socialstatistik.

- Arbetsartillgång, arbetstid och arbetslön inom Sveriges jordbruk, av Kommerskollegii avdelning för arbetsstatistik: år 1911; av Socialstyrelsen: åren 1912 och 1913.
- Kollektivavtal i Sverige, av Socialstyrelsen: åren 1911—1913.
- Arbetsinställelser i Sverige, av Socialstyrelsen: åren 1911—1913.
- 1912—1913 års allmänna bostadsräkning, av Socialstyrelsen: I: Vänersborg, II: Sundbyberg, III: Björkvik, IV: Luleå, V: Karlstad, VI: Jönköping, VII: Uråsa, VIII: Brännkyrka, IX: Norrköping.
- Byggnadsverksamheten i rikets stadssamhällen: år 1912 jämte översikt för åren 1904—1911, av Socialstyrelsen.
- Kooperativ verksamhet i Sverige, av Socialstyrelsen: åren 1908—1910.
- Livsmedels- och bostadspriser i Sverige, av Socialstyrelsen: åren 1910—1912.
- Den offentliga arbetsförmedlingen i Sverige 1902—1912, av Socialstyrelsen.

Fångvård.

- Fångvården, av Fångvårdsstyrelsen: åren 1911—1913. [Litt. G.]

Undervisning.

Folkskolorna, av Ecklesiastikdepartementet: åren 1911 och 1912. [Litt. P.]

Allmänna val.

Riksdagsmannavalen, av Statistiska centralbyrån: åren 1909—1911. [Litt. R.]

Riksdagsmannavalen, av Statistiska centralbyrån: våren 1914. [Litt. R.]

Landstingsmannavalen, av Statistiska centralbyrån: år 1912. [Litt. R.]

Finanser.

Accispliktiga näringar, av Kontrollstyrelsen: åren 1911/12 och 1912/13. [Litt. V.]

Statistiska meddelanden.**Ser. A. Tillfälliga statistiska undersökningar.**

I: 1. Dödlighets- och livslängdstabeller för åren 1816—1910, av Statistiska centralbyrån.

I: 2. Statens utarrenderade domäner arrendeåret 1910—1911, av Statistiska centralbyrån.

I: 3. Stadsfullmäktigvalen åren 1911 och 1912 samt den kommunala rösträtten år 1912 i de städer, som icke deltaga i landsting, av Statistiska centralbyrån.

I: 4. Utom äktenskapet födda barn, av Statistiska centralbyrån: I.

(I: 5 under tryckning).

I: 6. Dödligheten i lungdot i Sverige åren 1906—1910, av Statistiska centralbyrån.

Ser. C. Månadsstatistik över handeln, av Kommerskollegium: åren 1913 och 1914.

Ser. D. Järnvägsstatistiska meddelanden, av Järnvägsstyrelsen: åren 1912 och 1913; 1914, häft. 1—11.

Ser. E. Uppgifter om bankerna, av Bankinspektionen: åren 1912—1914; 1915, häft. 1.

Ser. F. Sociala meddelanden, av Socialstyrelsen [Kommerskollegii avdelning för arbetsstatistik]: åren 1912—1914; 1915, häft. 1.

Statistisk årsbok för Sverige, *Annuaire statistique de la Suède,* av Statistiska centralbyrån: årg. 1914.